

ὁποῦ παίρ' τὰ δυὸ τὰ βρόδια καὶ τὴν μαύρην ἀγελάδα.
 Ἐκατὶ κ' ἡ νύφ' νὰ φάγει, στὸ μισότ' τὸ δόντ' δὲν πάει.
 —Σὺ καλὴ μου πεθερίτσα, βάν' ἕνα κρασί νὰ πιοῦμε,
 10 στὸ μικρὸ τὸ βαρελάκι, ὁποῦ παίρ' πολὺ καὶ λίγου
 ὁποῦ παίρ' τρακόσια μέτρα.
 Ἄν τὸ σήκουσ' ἡ νυφούδα, κ' ὁ λημὸς τῆς δὲν ἐβράχκη.
 —Σὺ καλὴ μου πεθερίτσα, βάν' τὴν νύφ' νὰ κατοικήσει.
 Πάν' τὰ σπίτια σὰν καράβια τὰ πηδιὰ σὰν κουηλίδια,
 κ' οἱ καυμένες Ἀιλεξίδες ἐπλιξαν σὰν τὰ ψαράκια.

4

Ἄιντε γιούργια, ἄιντε γιούργια, 10 Ρίχνου μήλον, ρίχνου θώϊδι,
 κ' ὁ χορὸς θέλει τραγούδια. Νιραντζιά μ' ἀπουλονγήθη.
 Τὴν γῆ κάμνου γιὰ κρεβάτι, Κόψη, κόρη μ', τὸ νιραντζῆς
 καὶ τὴν πέτρα μαξιλάρι, γιὰ νὰ ἀγείρῃ τὴν κόρη μέσα,
 5 γιὰ τὴν δόλια τὴν ἀγάπη. πῶς ἀντὶς καὶ λουλουδίσει
 Εἶνε χρόνια δὲν τὴν εἶδια, 15 πῶς πρᾶσινοχατρινίζει,
 παραπάν' ἀπ' τὴν βδουμάδα. σὰν τοῦ Μάη τοῦ λουλούδι,
 Ψῆς τὴν εἶδια στὸ πηγάδι, σὰν τ' Ἀπρίλι τὸ ζουμποῦλι,
 κ' ἀπρονψὲς μὲς στὰ κουρίτια.

5

Νὲρ Κρύους ἀγέρας φύσηξε, ποὺ μὲς' ἀπ' τὴν αὐλὴ μου,
 Νὲρ Πῆρε τὸ φεσάκι μου, ποὺ πάν' π' τὴν κεφαλὴ μου.
 Νὲρ Κ' ἡ κεφαλὴ μου μάλαμμα, καὶ τὰ μαλλιά μ' μετὰξι,
 Νὲρ Κι' ἀσημένιος ἀργαλιός, μαλαμματένιου χτένι.
 5 Νὲρ Ποιὰ εἶν' αὐτὴ ἡ Πέρδικα, ποὺ κελαῖδεῖ καὶ φαίνει;
 Νὲρ Δικὸς μου εἶν' ὁ ἀργαλιός, δικό μου καὶ τὸ χτένι
 Νὲρ Δικὴ μ' εἶνε ἡ πέρδικα ποὺ κελαῖδεῖ καὶ φαίνει.

6

Φέτους τοῦ καλουνκαιράκι, ἦρτε τὸ πουλί κουντά μου,
 κυνηγοῦς' ἕναν πουλάκι, Ἐκατὶ στὰ γόνατά μου,
 κυνηγοῦσα, λαχταροῦσα, Ἐσκηψα νὰ τοῦ φιλήσου,
 νὰ τὸ πιάσω δὲν μποροῦσα. καὶ φλουρὶ νὰ τοῦ ῥουδίσου.
 5 Ἐρριξα τὴν ξώβεργά μου,

7

Γὼ ἤμην ὀρφανὸ πηδάκι, τὶς ἀγγέλ' θὰ κατιβάσου,
 ποῦ νὰ τώβρω τὸ φλουράκι; 5 καὶ τὴν θάλασσα θ' ἀδιάσου,
 Στὰ οὐράνια θ' ἀνέβου θὰ τὴν κάνου περιβόλι,

θὰ φυτεύου δένδρουλάκια, μὴν κουρδουκυλᾶς τὰ φύλλα,
 λιμουνές, πουρτουκαλάκια. τ' ἄχ' ὁ ἀγᾶς μας μετρημένα,
 Ἦρτι κλέφτης νὰ τὰ κλέψει. κ' ἡ κυρά μ' λογαριασμένα,
 10-Κλέφτη μου, μὴν κλέφτς τὰ στὸ τιφτέρι πιρασμένα,
 [μῆλα, 15 ἓνα ἓνα μετρημένα.

8

Μένα ἢ μάννα μου μ' ἀρραβώνιασι
 μ' ἀρραβώνιασι καὶ μὲ πάντριφι
 κάτου στήν Βλαχιά κ' εἰς τὴν Ρουμανιά.
 Ἔχου πιθερά, ἔχου πιθιρό,
 5 πιθερά μ' εἶνι μικροφάρμακη,
 πιθερός μ' εἶνι μέλ' καὶ ζάχαρη,
 τ' ἀντραδέρφια μου τὰ κουντόχρονα,
 τὰ κουντόχρονα, τὰ πιρήφανα.
 Γὼ νερό φέρονου, κεῖνα τᾶχνα.
 10 Γὼ ψομί ζυμῶνα, κεῖνα τῶριχνα.
 —Σὺρ' νύφ', γὰ νιὰρὸ τὰ μισάνηχτα.
 Πέτεινους λαλεῖ, τὸ στοιχειὸ βγαίνει.
 Βρίσκου τὸ στοιχειὸ κεῖ πὺν λούνιτι,
 κεῖ πὺν λούνιτι καὶ χτινίτι.
 15 μ' ἀργυρὸ τάσι, μὲ χρυσὸ χτένι.

9

Λιμονιές πολλές ποτίζου, ποιά εἶνι γαῖτανοφρυδοῦσα
 καὶ λιμόνια δὲν οἰοῖται. Τοῦ παπᾶ ἢ θυγατέρα,
 Κὰτ' στίς λιμονιάς τὴν οἶζα 10 καὶ τοῦ Διάκου περιστέρα,
 τρεῖς κουπέλες λουγυροῦσαν, ὅταν λέγει νὰ πιτάξει,
 5 καὶ οἱ τρεῖς γαλιὰ κρατοῦσαν, πέντι πέριδες θὰ φτάσει
 παλλικάρια τῆς ρωτοῦσαν· καὶ ἄλλες πέντι θὰ προφτάσει.
 Ποιά εἶν' ἄσπρη, ποιά εἶν' ροῦσα

10

—Τρελαίνουμι, μανούλα μου, Παίρνει τὴ ρόκα τῆς καὶ πάει,
 γὰ μιὰ γειτονοπούλα μου, 10 βρίσκει τὴν κόρη, πὺν κεντάει.
 πέντε χρόνια τὴν ἀγαπῶ, —Καλημέρα σου, λυγερή,
 καὶ ἀντρέπομαι νὰ τῆς τὸ πῶ. —Καλῶς τὴν μάννα τὴν χρυσή.
 5 Σὺρε, μάννα μ', καὶ πέ τῆς το Κόρη μ' ὁ γιὸς μου σ' ἀγαπεῖ,
 χρυσὰ κουβεντιάσε τῆς το. καὶ ἀντρέπεται νὰ σὲ τὸ εἰπεῖ.
 —Μετὰ χαρᾶς σου, γιόκα μου, 15 —Ἄν μ' ἀγαπᾶ καὶ ἀντρέπεται,
 νὰ πάρω καὶ τὴ ρόκα μου, στὸ σπῖτι μ' γιατί ἔρχεται ;

Πές τον νά μὴν ἀντρέπεται,
μάλιστα νά συχοῦρεχεται.

Πές τον νῆρθ' αὔριο τὸ πρωί,
20 νά ποῦμε τὸν καφεῖ μαζί.

11. Ἡ Παναγιώτα

Ἡμέρα ἦταν βροχερή, μὴν Παναγιώτα,
ἄχ κι' ἡ νύχτα βουρκομένη.
Τὶ κακόπαθες, καὶ μὲν!
Τὴν ἀντιπρὸς τρεῖς Τουρκιά τὴν Παναγιώτα.
5 Ἄχ καὶ τρεῖς Ἀρβανιτάδες.
Τὰ σκυλιὰ τὰ Μωραΐτικα.
— Δόσι μας ἔνα φίλημα, μὴν Παναγιώτα
δόσι μας καὶ μαῦρα μάτια,
γιὰ σὲ κέμνουμι κομμάτια.
10 — Δὲν σᾶς ἐδίνω φίλημα, Τουρκαρβανίτες,
δὲν σᾶς δίνω μαῦρα μάτια,
κι' ἄς μὲ κάνετε κομμάτια.
— Ἀγάλλ' ἀγάλλια πᾶστε τὴν τὴν Παναγιώτα,
ἄχ γιὰτ' εἶνι βαρηνμένη.
15 τί καλὸ παιδί θά γένει
Ἐνας τὴν πιάν' ἀπ' τὰ μαλλιά τὴν Παναγιώτα
ἄχ κι' ὁ ἄλλος ἀπ' τὰ χεῖρα,
μπαίνουν, βγαίνουν τὰ χαντσέρια.

12

Κάτω στὸ Τύρναβο
κι' εἰς τὸ Βελιγράδι
χόρευαν οἱ ἔμορφες
κι' ἔσυρναν χαμάρι.
5 Ἦταν καὶ μιὰ ἔμορφη
σὰν ἥλιος σὰν φεγγάρι.
Τοῦρκος τὴν ἀγάπησι
θέλει νά τὴν πάρει.
— Πάρτουνα, κόρη μου,
10 τὸν Τοῦρκον ἄντρα,
νά σὲ φωνάζουνε
Χανίμ Σουλτάνα.
— Δὲν τότε θέλω
ὅ,τι κι' ἂν γένω.
15 Στὸ πηγάδι ρίχνουμι

Τοῦρκο δὲν παίρνω.
— Κουρμουτζίη ὁλόρουμι,⁽¹⁾
Μπὲν σε νὶ μπουλούρουμι.⁽²⁾
— Πάρτουνα, κόρη μου,
20 τὸν Τοῦρκον ἄντρα,
νά σὲ φωνάζουνε
Χανίμ Σουλτάνα.
— Δὲν τότε θέλω,
δὲν τότε παίρνω.
25 Πέρδικα γίνουμι
στὰ δάση μπαίνω.
— Μπὶρ Ἀβτζή ὁλόρουμι,
Μπὲν σε νὶ μπουλούρουμι.
— Πάρτουνα, κόρη μου,
30 τὸν Τοῦρκο ἄντρα,

Κουρμουτζίη

⁽¹⁾ Γίνομαι. ⁽²⁾ Σὲ βρίσκω.

νά σὲ φωνάζουνε	τὸν Τοῦρκο ἄντρα,
Χανίμ Σουλτάνα.	νά σὲ φωνάζουνε
—Στὸ ποτάμι ρίχνονμι	40 Χανίμ Σουλτάνα.
Τοῦρκο δὲν παίρνω.	—Ψαράκι γίνομαι
35—Καϊκιστῇ δλόρουμ,	στὴν λίμνη πέφτω
Μπὲν σενὶ μπουλούρουμ.	—Μπαλικιστῇ δλόρουμ
—Πάρτουνα, κόρη μου,	Μπὲν σενὶ μπουλούρουμ.

13

- Ἕνα Τουρκὶ Τουρκόπουλο, ἕνα βασιλοπαίδι,
 μιὰ ρωμνιοπούλα ἀγάπησε καὶ θέλει νὰ τὴν πάρει,
 κ' ἡ ρωμνιοπούλα δὲν τὸν θέλ' οὐδὲ τὸν ἀγαπᾷ·
 παίρνει τὰ ὄρη τὰ βουνὰ τὰ ἔρμα τὰ μαλλιάνα·
 5 Τὸν Αἰγεώργη ἀντίκρυσσε στέκει καὶ τὸν ρωτάει.
 —Σύ, Αἰγεώργη, ἀφέντη μου, κρύψε με ἀπ' τὸν Τοῦρκο,
 νὰ σοὶ καπνίσω μάλαμπα, κι' ὅλα κατάρω ἀσήμι.
 Ραγίσανε τὰ μάματα καὶ χυφθῆκεν ἡ κόρη.
 Νὰ καὶ ὁ Τοῦρκος πύρεται μὲ τ' ἄλογο στὸ χέρι.
 10 Τὸν Αἰγεώργη ἀντίκρυσσε στέκει καὶ τὸν ρωτάει.
 —Σύ, Αἰγεώργη ἀφέντη μου, φανέρωσε τὴν κόρη,
 νὰ φέρω ἀμάξια τὸ χιρὶ κι' ἀμάξια τὴν θυμιάμα
 καὶ μὲ τὰ βουβαλόπειρα νὰ κουβαλοῦν τὸ λάδι,
 νὰ βαφτιστῶ σὰν Χριστιανὸς μέσα στὴν κολυμβήθρα.
 15 Ραγίσανε τὰ μάματα καὶ φάνηκεν ἡ κόρη,
 τὴν πᾶν ὁ Τοῦρκος πτὰ μαλλιά καὶ σ' ἄλογο τὴν παίρνει,
 —Ἄφσε με, Τοῦρκο, ἀπ' τὰ μαλλιά, καὶ πιάσε μ' ἀπ' τὸ χέρι·
 ἄλλον κ' ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ, σὺ εἶσαι δικό μου ταῖρι.

14

- Ἕνα πουλάκι ἔκατσι στῆς κερασιάς τὴν ρίζα,
 ἔκατσι συλλογίζεται ποιόναν θὰ βγάλουν πρῶτον,
 ποιόναν θὰ βάλλουν βόηβοδα στὸν σκλαβωμένον τόπον.
 Ἔβαλαν ἄλλον βόηβοδα, ἔβαλαν ἄλλον πρῶτον
 5 γι' αὐτὸν τὸν χρόνον π' ἄρχισε στὸν σκλαβωμένον τόπον.
 Πότε νάρθει ἡ ἀνοιξη, τοῦ Μάη τὸ καλοκαίρι,
 νὰ πρασινίσουν τὰ βουνά, νὰ λουλουδίσουν οἱ κάμποι,
 ν' ἀνοίξουν τὰ τριαντάφυλα, τὰ κόκκινα καὶ τ' ἄσπρα,
 τὰ κίτρινα τὰ γιασεμνιά, τὰ μοσχουρισμένα.
 10—Σηκῶτε, παλλικάρια μου, σηκῶτε, λεβεντάδες,
 θὰ πᾶμε νὰ πατήσουμε τοῦ Οὐζοῦν-κεοπροῦ τὰ μέρη,

ἐκεῖ ποὺ εἶνε ἔμορφες καὶ ὄλο μαυρομμάτες·
 θὰ πάρουμ' μάννες μὲ παιδιὰ καὶ πεθερὲς μὲ νύφες.
 Θὰ κλαῖν' ἢ μάννες γιὰ παιδιὰ κ' ἢ πεθερὲς γιὰ νύφες,
 15 τὰ χάνια γιὰ ἀλόγατα κ' οἱ ἀργαλοὶ γιὰ νύφες.
 Σι' αὐτὸν τὸν χρόνον τὸν καλὸν νὰ φᾶμε καὶ νὰ πιοῦμε,
 Θεὸς τὸ ξέρει ὡς ἀποχρόν, γιὰ ζοῦμε γιὰ δὲ ζοῦμε,
 γιὰ ἄν τὸ ἔχ' ἢ Μοῖρα μας στὸν ἄλλο κόσμον πᾶμε.

15. Ἡ Παναγιώτα

—Τὶ ἔχεις Παναγιώτα καὶ κλάσαι καὶ κλαῖς
 καὶ μένα τὸν πατέρα σου, γιατί δὲν μὲ τὸ λές;
 —Πῶς νὰ στὸ εἰπῶ πατέρα, πῶς νὰ στὸ διηγηθῶ,
 δὲν ξέρεις ἀπὸ ἀγάπη κι' ἀπὸ καρδιάς καὶ μὲ.
 5 Ἔνας μὲ ἀγαπάει, τὸν ἀγαπῶ καὶ γώ,
 δὲν εἶν' πατέρα, ξένος, δὲν εἶνε μακρινός,
 μόν' εἶνε ὁ Βασιλάκης τῆς ἀδελφῆς μ' ὁ γιός.
 —Τὴν πᾶνει ἀπ' τὰ παλλικά της, τὴν πᾶει στὸ γιολό,
 τρεῖς μαχαιριές τὴν δίνει στὸ δεξιό τς πλευρό.
 10 Φωνάζει τὰ κορίτσια νὰ τὴν ἀλλάξουν
 καὶ τὰ παλλικάρικια νὰ τὴν θάψουν.
 Ὅταν τὴν κατεβάσαν ἀπὸ τὴν σκάλα της,
 μικροὶ μεγάλ' ἐκλαῖγαν τὴν ὁμορφάδα της.
 Ὅταν τὴν κατεβάσαν μέσα στὴν ἐκκλησιά,
 15 οἱ παπάδες ἀπ' τὴν λύπη τς ἐσβῆσαν τὰ κηριά.
 Ὅταν τὴν ἐπεροῦσαν ἀπὸ τὸ κατηλιό,
 ὁ Σκυλοβασιλάκης εἶχ' ἓνα μπεκρηλιό.
 Ὅταν τὴν κατεβάσαν μέσα στὴν μαύρη γῆ,
 μικροὶ μεγάλοι ἐκλαῖγαν τ' ἀγγελικό τς κορμί.

16

Μωρὲ παιδιὰ, μωρὲ παιδιὰ	δόσε με τὰ ἄνθη σου,
τσόχες ράφτουν στὴν Βλαχιά.	νὰ γτυθῶ, νὰ στολισθῶ
Ὅλη μέρα ἔρραφταν	10 καὶ νὰ πάγω στὸν χορό,
καὶ τὸ βράδυ ἔσκαφταν,	νὰ ἰδῶ, μηλίτσα μου,
5 καὶ τὸ χῶμα πῶβγαζαν	τὸ κορίτσι π' ἀγαπῶ.
τὸ πηγαῖναν στὴ μηλιά.	Κόρη μ' πῶς στολίζεσαι.
Νὰ μηλιά, τὸ χῶμα σου,	Κόρη μ' πῶς χτενίζεσαι.

17. Κανελόρριζα

Κάτω στὸ γιολό, κάτω στὸ περιγιάλι,

- ἀγαπούσα μιὰ ξανθιά καὶ μαυρομάτα
 δώδεκα χρονῶν.
 Δώδεκα χρονῶν, μὰ ἥλιος δὲν τὴν εἶδε·
 5 μόν' ἢ μάννα της.
 Μόν' ἢ μάννα της Κανέλα τὴν φωνάζει
 Κανελόρριζα.
 Κανελόρριζα καὶ τῆς κανέλλας τ' ἄνθη,
 φούντα τῆς μηλιάς.
 10 Φούντα τῆς μηλιάς στὰ μῆλα φορτωμένη,
 τ' ἄκουσα κ' ἐγώ.
 Γ' ἄκουσα κ' ἐγώ,
 πῆγα νὰ κόψω μῆλα,
 μῆλα δὲν ἦρα.
 15 Μῆλα δὲν ἦρα
 μόν' τὸν καὶμό τους πῆρα
 πέφτου κι' ἄρρωστῶ.
 Πέφτου κι' ἄρρωστῶ
 σὲ κίνδυνο μεγάλο,
 20 φέρετε τὸν Γιατρός.
 Φέρετε τὸν Γιατρός
 τὰ ἱατρικὰ νὰ δώσει τὸν πόνο μου νὰ γιάνει.
 ἦλθε κι' ὁ γιατρός,
 ἦλθε κι' ὁ γιατρός
 25 τὰ ἱατρικὰ νὰ δώσει.
 Δὲν εἶν' ἄρρωστος
 μόν' εἶν' ἀπ' τὴν ἀγάπη,
 φέρετε τὸν Παπᾶ.
 Φέρετε τὸν Παπᾶ
 30 τὰ στέφανα νὰ βάλει.
 ἦλθε κι' ὁ Παπᾶς,
 ἦλθε κι' ὁ Παπᾶς
 μὲ στέφανα στὸ χέρι.
 Στεφανώνει τους,

18. Ἡ ἀναγνώριση

Μιὰ κόρη ἐτραγουῶδα στὸν ἀψηλὸν τὸν πύργο.
 Παίρνει ἀγέρας τὴν λαλιά της κ' εἰς τὸ γιὰλὸ τὴν πάγει·
 κι' ἀκοῦν τὰ Γκεμιτζόπουλα στέκουν καὶ ἀφικριοῦνται.
 —Τὶ στέκεστε, μωρὲ παιδιά, στέκεστε κι' ἀφικρᾶτε ;

- 5 'Εγὼ τραγοῦδι δὲν τραγουδῶ, τραγοῦδι σὰν μοιρολόγι·
 Ἔχου καλὸν στήν ξεντειά, εἶνι δώδεκα χρόνια·
 κόμα ἓνα χρόνο ἂν δὲ ἔρτεϊ, τὰ μαῦρα θὰ φουρέσου.
 —Σώπαινε, κόρη, καὶ μὴν κλαῖς καὶ μὴν ἀναστενάξεις·
 Δεῖξε σημάδι τοῦ σπτιοῦ, σημάδι τῆς αὐλῆς σου.
 10—Ἔχου μηλιά στήν πόρτα μου, ἑλιά στήν ἀμασχάλη.
 Σκύβει μέσ' στήν ἀγκάλη της κα' ἀρχίνισε νὰ κλαίει.
 —Ἐγὼ μ', κόρη μ', ὁ ἄντρας σου, ἐγὼ καὶ ὁ καλὸς σου.

(Πρλβ. Ἑκλ. Πολίτου 131. 81).

19. Τοῦ Παύλου τὸ γεφύρι

- Ἀνάθεμα τὸν Βασιλεῖά, τὸν πρῶτον τοῦ Βεζύρη,
 ποὺ πρόσταξι τὸν Μπάσκαλφα νὰ φτιάσει τὸ γεφύρι.
 Ὅλη μέρα τὸ ἔφκιαναν, τὸ βράδυ βράδ' γχορημοῦσι,
 κα' ἓνα πουλί, χρυσὸ πουλί, κουνεῦει στήν καμάρα.
 5—Καλὴ μέρα σας χίλ' μαστόρ' καὶ πεντακόσ' καλφάδες.
 Αὐτὸ τὸ γεφύρ' ποὺ φτιάνετε θεμέλιο θέλ' νὰ βάλλῃ.
 Οὐδ' ἀπὸ σᾶς, οὐδ' ἀπὸ μᾶς, τοῦ Παύλη τῇ γυναῖκα.
 Τὸν λόγο δὲν ἀπόσωσι, νὰ ἔρχεται καὶ κείνη,
 μὲ τὸ ψουμὶ στήν ἀγκάλιά, μὲ τὸ φαγὶ στὸ χέρι.
 10—Τι ἔχεις, Παύλη μου, καὶ κλαῖς καὶ βαρυναστενάξεις;
 —Τὸ δαχτυλίδι μ' ἔχασα τῆς πτωχῆς ἀρραβώνας·
 ποιός εἶνι ἄξιος νὰ μὴ νὰ τῶβρει, νὰ τὸ βγάλει.
 —Ἐγώμαι, Παύλη μ', ἄξια νὰ μῶ για νὰ τὸ βγάλω.
 Δὲν εἶνι, Παύλη μ', δὲν εἶνι ἐδῶ τὸ δαχτυλίδι.
 16—Ὅλα τὰ ψάδια ρώτησα, κανένα δὲν τὸ εἶδγι,
 ὅλην τὴν ἄμμο γύρισα καὶ πουθενὰ δὲν βρέθκη.
 Δὲν εἶνι, Παύλη μ', δὲν εἶνι ἐδῶ τὸ δαχτυλίδι,
 —Τὸ δαχτυλίδι τῶχω ἐγὼ, καὶ σὺ βγαλμὸ δὲν ἔχεις.
 —Ἐχὼ παιδί για βύζαγμα στήν κούνια ποὺ κοιμᾶται.
 20 καὶ τὸ ψουμὶ για φούρνισμα μὲ καρτερεῖ στήν σκάφη.
 —Καὶ τὸ ψουμὶ φουρνίστηκα καὶ τὸ παιδί βυζάκη,
 μονάχα σὺ, κακόμοιρη, ποτὲ βγαλμὸ δὲν θᾶχεις.
 —Τρεῖς ἀδερφάδες ἤμασταν κα' οἱ τρεῖς κακογραμμένες.
 Ἡ μιὰ κρατεῖ τὸν Δούναβη, ἡ ἄλλη τὸ Βελιγράδι,
 25 κα' ἐγὼ ἡ πὺο μικρότερη τοῦ Παύλου τὸ γεφύρι.
 Πῶς τρέμει τὸ κορμάκι μου νὰ τρέμει τὸ γεφύρι,
 πῶς τρέχ' τὸ γαλατάκι μου, νὰ τρέχει τὸ νεράκι.

(Πρβλ. Ἑκλογ Πολίτου 144. 89)

20. Ἡ παντρεῖα τῆς Μαλάμους (Ἀρκούδας)

Κάτου στὸ γιαλὸ στήν ἄμμου
 ὑπαντρεῦουν τὴ Μαλάμου.
 Μὲ προσκάλεσαν καὶ μένα.
 Κίνησα κ' ἰγὼ νὰ πάγω.
 5 Πλάθω πῆττα στὸ πλαστῆρι
 καὶ κρασί μές στὸ ποτήρι.
 Λύκους βλέπου συγκαθίζει,
 κα' ἡ λαγὼς παίζει τὴν λύρα (λαλαίει ντιουντούκα)
 κα' ἡ ἄλπου τὸ τεμπελέκι,
 10 κα' ὁ σκαντζόχοιρους ὁ Γιούδας
 παίρνει τὸν χορὸ γαϊτάνι,
 ἀπὸ δῶ στὸ ἀηδονοχώρι
 κα' ἀπὸ κεῖ στὸ Μποσνοχώρι
 — Ἀχιλῶνα, κανθαλῶνα,
 15 μὴ μὲ κάμνεις μὲ τὸ μάτι.
 Ἔλα βράδυ στὸ κρεβάτι
 νὰ φιλήσεις μαῦρα μάτια
 κα' ἄσπρου μάγουλο ἀφράτου,
 ν' ἀγκαλιάσεις καὶ κορμάκι
 20 κάτωσπρο σὰν τὸ βομβάκι.

21. Ὁ Ἀῖς Γεώργης

(τελευταία παραλλαγή τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13)

Ἕνα μικρὸ Τουρκόπουλο, Ἕνα βασιλοπαῖδι,
 μιὰ Ρωμνιοπούλα ἀγάπησι καὶ θέλει νὰ τὴν πάρει,
 κ' ἡ Ρωμνιοπούλα δὲν τὸν θέλ' καὶ δὲν τὸν ἀγαπάει.
 Παίρ' μὲ ταῖς ὥρες τὰ βουνὰ καὶ τὰ ὑψηλὰ Βαλκάνια,
 5 τὸν Ἀῖ - Γεώργη ἀντίκρουσι, στέκει καὶ τὸν μιλάει.
 — «Σὺ Ἀῖ - Γεώργη, Ἀφέντη μου, κρύψε μ' ἀπ' τὸν Τοῦρκο,
 νὰ σὲ καπνίσω μάλαμα κα' ὅλο καθάριο ἄσημι.»
 Ραῖσανε τὰ μάγουρα καὶ κρύφτηκεν ἡ κόρη.
 Νά, καὶ ὁ Τοῦρκος ἔρχεται μὲ τ' ἄλουγου στὸ χέρι,
 10 τὸν Ἀῖ - Γεώργη ἀντίκρουσε, στέκει καὶ τὸν ρωτάει.
 — «Σὺ Ἀῖ - Γεώργη, ἀφέντη μου, φανέρωσε τὴν κόρη,
 νὰ σὲ καπνίσω μάλαμα κα' ὅλο καθάριο ἄσημι,
 νὰ πλέξω τὸ στεφάνι σου μ' ἄδρὺ μαργαριτάρι,

νὰ φέρου ἁμάξια τὸ κηρί, ἁμάξια τὴν θυμιάμα,
καὶ μὲ τὰ βουβαλόπετσα νὰ κουβαλῶ τὸ λάδι,
σὰν Χριστιανὸς νὰ βαπτιστῶ, νὰ βάλω τ' ὄνομά σου».
Ραΐσανε τὰ μύρμαρα καὶ φάνηκεν ἡ κόρη.
Τὴν πιάν' ὁ Τοῦρκος πτὰ μαλλιά καὶ στᾶλονγου τὴν ρίχνει.
— Ἀφσε με, Τοῦρκο, ἀπ' τὰ μαλλιά καὶ πιάσε μ' ἀπ' τὸ χέρι.
20 Ἄλλον ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ, σὺ 'σαι δικό μου ταῖρι.

22. Ὁ κάτω κόσμος

Νὰ ποὺ κι' ὁ Χάρος ἔρχεται νὰ πάρει τὴν ψυχὴ μου.
— Ἀφσε με, Χάρε μ', νὰ χαρῶ κόμα σαράντα μέρες,
τίς εἴκοσι νὰ φάω νὰ πιῶ, τίς εἴκοσ' νὰ γλεντήσω.
Ἔχω μαθήτρες στὸ σχολεῖο νὰ πᾶω νὰ τίς σχολιάσω.
5 Ἡ μιὰ κεντάει τὸν Οὐρανό, ἡ ἄλλη τὸ Φεγγάρι,
ἡ τρίτη ἡ ὀλόμικρη τὴν θάλασσα μὲ ψάρια.
Δόσι με, Χάρε μ' τὰ κλειδιά, κλειδιά τοῦ Παραδείσου,
νὰ νοίξω τὸν Παράδεισον τὸν μοσχολισμένο,
νὰ διώτ' ἀρχόντους πῶς περνοῦν καὶ τοὺς φτωχοὺς πῶς στέκουν.
10 Οἱ ἀρχόντ' βαστοῦνε τὰ φλουρὰ σακκοῦλες βουλωμένες,
οἱ φτωχοὶ βαστοῦνε τὰ κηρία λαμπίδες ἀναμμένες.
— Δώσι μ' φτωχέ μου, τὸ κηρί σ' λαμπίδα ἀναμμένη,
καὶ πάρ' ἀμέτροτο φλουρὶ σακκοῦλες βουλωμένες.
— Ἐδῶ οἱ παράδες δὲν περνοῦν, σακκοῦλες βουλωμένες,
15 μόνον περνοῦνε τὰ κηριά, λαμπίδες ἀναμμένες.

23. Τὸ παράπονο τοῦ νεκροῦ

Μηλιά μου, ποῦσαι στοῦ βουνοῦ τὸν κρέμνο φυτρωμένη,
τὰ μῆλά σου λιμπίστηκα, μόν' τὸν κρημνὸ σ' φοβοῦμαι.
— Τὸν κρέμνο κι' ἂν φουβήθηκες, πᾶρε τὸ μονοπάτι.
Τὸ μονοπάτι μ' ἔβγαλε σ' ἓνα ἐρημοκλῆσι.
5 Βρίσκω σαράντα μνήματα ἀδέρφια κι' ἀξαδέρφια,
καὶ ἓνα μνήμα τοῦ βουγγᾶς βαρεῖα κι' ἀναστενάζει.
— Τὶ ἔχεις μνήμα καὶ βουγγᾶς, βαρεῖα κι' ἀναστενάζεις;
Μὴν εἶν' τὸ χῶμά σου βαρὺ κ' ἡ πλάκα σου μεγάλη;
— Δὲν εἶν' τὸ χῶμά μου βαρὺ κ' ἡ πλάκα μου μεγάλη.
10 μόν' ἦρτις καὶ μὲ πάτησις ἀπάνου στὸ κεφάλι.
Ἄρά γε γὼ δὲν ἦμαν νιὸς δὲν ἦμαν παλλικάρη;
Ἄρά γε δὲν περπίτησα τὴ νύχτα στὸ σκοτάδι;

24. Ὁ Μοῦτσιος

- Ἐνα καρὰβι τῆς Βλαχιάς κινᾷ καὶ δὲν πηγαίνει.
 — Ἀνέβα, Μοῦτσιο, στὰ πανιά νὰ ἰδεῖς καιρὸς πῶς πάει.
 Ἀνέφα ὁ Μοῦτσιος στὰ πανιά νὰ ἰδεῖ καιρὸς πῶς πάει,
 γελῶντας κι' ἂν ἀνέβαινε, κλαίοντας καταβαίνει.
 Τὶ ἔχεις, Μοῦτσιο μου, καὶ κλαῖς καὶ βαριαναστενάζεις;
 — Ἐρχονται τρία σύννεφα, τὰ τρία ἀράδ' ἀράδα.
 Τὸ ἓνα μᾶς φέρνει τὴν βροχή, τὸ ἄλλο τὸ χαλάει,
 τὸ τρίτο τὸ μικρότερο κοντεύει νὰ μᾶς χάσει.
 Τὸν λόγον δὲν ἀπέσωσε κι' ἄλλον λόγον δὲν εἶπε,
 10 καὶ γέμισ' ἡ θάλασσα πανιά κι' οἱ ἄκρες παλλικάρια.

25. Ἡ φόνισσα μάννα

- Μικρὸς μικρὸς στὰ γράμματα, μεγάλος στὸ σχολεῖο,
 τὸν σχόλασεν ὁ δάσκαλος νὰ πᾶει νὰ γιοματίσει.
 Στὸν δρόμον ὅπου πήγαινε τὸν Θεὸν παρακαλοῦσε,
 νὰ εὔρει τὴν μητέρα του μαζί με τὸν πατέρα.
 5 Μὰ βρῆκε τὴν μητέρα του μὲ ξένο παλλικάρι.
 — Ἄς εἶν', ἄς εἶν', μητέρα μου, κι' ἂν δὲν τὸ μαρτυρήσω,
 ἂν ἔρθει ὁ πατέρας μου, κι' ἂν δὲν τὸ μαρτυρήσω.
 — Τὶ εἶδες, βρὲ διαβουλογέ, καὶ τί θὰ μαρτυρήσεις;
 — Ὅ,τι εἶδανε τὰ μάτια μου, κείνο θὰ μαρτυρήσω.
 10 Τὸν πᾶν' ἀπ' τὸ χερσὶ τοῦ καὶ σὰν ἀρνὶ τὸν σφάζει.
 Παίρνει τίς δυὸ τίς πλάτες τοῦ στὸν μάγειρα τίς δίνει.
 — Νά, μάγειρα, μαγεύω κρέατα ἀνθρωπίσια.
 — Νὰ κι' ὁ πατέρας τ' ἔρχεται ἀπ' ἀπ' τὸ μπαῖρι
 φέρνει καμῆλες δώδεκα, μουλάρια δεκαπέντε,
 15 φέρνει κι' ἓνα χρυσὸ πουλὶ νὰ παίξει ὁ Κωνσταντῖνος.
 — Καλὴ μέρα, νοικοκυρά, καὶ ποῦν' ὁ Κωνσταντῖνος;
 Τὸν ἔφερα χρυσὸ πουλὶ νὰ παίξει νὰ ἐγλεντίζει.
 — Τὸν ἄλλαξα τὸν στόλισα, στὸν δάσκαλο πηγαίνει.
 — Καλὴ μέρα σου, δάσκαλε, καὶ ποῦνε ὁ Κωνσταντῖνος,
 20 τὸν ἔφερα χρυσὸ πουλὶ νὰ παίξει νὰ ἐγλεντίζει.
 — Τρεῖς μέρες ἔχω νὰ τὸν ἰδῶ καὶ τρεῖς νὰ τὸν διαβάσω,
 καὶ ἄλλες τρεῖς ἂν δὲν τὸν δγιῶ τὸν νοῦν μου θὲ νὰ χάσω.
 Καβαλικεύει τ' ἄλογο στὸ σπίτι τοῦ πηγαίνει.
 — Δὲν εἶν', κυρά μου, τὸ παιδί, δὲν εἶν' ὁ Κωνσταντῖνος.
 25 — Κάτσε νὰ φῶς, κάτσε νὰ πῶς, κάτσε νὰ τραγουδήσεις,

- κι' ἀπὸ δυὸ ὥρες ὕστερα θὰ ἔρτ' κι' ὁ Κωνσταντῖνος.
 Στρώνει τραπέζι, ὀλόχουσο καὶ κούπα διαμαντένια,
 καὶ τὰ χουλιάρια ποὺ θὰ φᾶν, ἦτανε ἀσημένια.
 Καὶ πῆρε μιὰ καὶ πῆρε δυὸ στὸ τρίτο ἀπεκρίθη.
 30 — "Ἄν εἶσαι σκύλλος φάγε με, ἢ λύκος λυσσασμένος,
 κι' ἂν εἶσαι ὁ πατέρας μου, σκύψε καὶ φίλησέ με.
 Τὴν πιάνει ἀπ' τὰ μαλλιάκα της καὶ στὸ σακκὶ τὴν βάζει,
 στὸ ἄλογο τὴν φόρτωσε, στὸν μύλον τὴν πηγαίνει.
 — "Ἀλεθε, μύλε μ', ἄλεθε, μιᾶς ἄγνωμης κορμάκι,
 35 νὰ κάμω ἀλεῦρι κόκκινο καὶ τὴν πασπάλη μαύρη,
 νὰ ἔρχονται οἱ εὐμορφες νὰ παίρνουν κοκκινάδι.
 νᾶρχονται κ' οἱ γραμματικοὶ νὰ παίρνουν μελάνι,
 νὰ γράφουν τὰ πάθια μου, τὰ πάθια τῆς καρδιάς μου.
 (Πρβλ. Ἑκλογ. Πολίτου 152. 91).

26. Ἡ Παναγιώτα

- Τι ἔχεις Παναγιώτα καὶ κλάθεις καὶ κλαῖς,
 καὶ μένα τὸν πατέρα σου γιατί δὲν με τὸ λές;
 —Τὶ νὰ σὲ πῶ, πατέρα, τί νὰ σὲ διηγηθῶ,
 ἀπ' τὴν πολλὴν ἀγάπη πάγω νὰ τρελλαθῶ.
 5 Δὲν εἶνε ξένος κείνος, δὲν εἶνε μακρινός,
 μόν εἰν' ὁ ἀνεψιός σου, τῆς ἀδερφῆς ὁ γιός.
 Σὰν τ' ἄκουσε ὁ πατέρας γίνηκε σὰν θεριό,
 ἀπ' τὰ μαλλιά τὴν πιάνει τὴν πᾶει στὸ μαγειριό.
 Τρεῖς μαχαιριές τὴν δίνει στὴν δεξιὰ μεριά,
 10 καὶ τὴν ἀποκόμει ποῦταν κανακαριά.
 —Στάσου, καλὲ πατέρα, στάσου γιὰ νὰ σὲ πῶ
 χελάλι νὰ γίν' τὸ αἷμα: πολὺ τὸν ἀγαπῶ.
 Φωνάζουν τὰ κουρίτσια γιὰ νὰ τὴν ντύσουνε.
 Τὴν ἔβαλαν τὰ μαῦρα, χρυσᾶ τὴν πρέπουνε,
 15 κι' ὅταν τὴν κατεβάζαν ἀπὸ τὴν σκάλα της,
 μικροί, μεγάλ' ἐκλάψαν τὴν εὐμορφάδα της.
 Κι' ὅταν τὴν ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸν μαχαλά,
 μικροί, μεγάλ' ἐκλαῖγαν τὰ μακρὰ τς μαλλιά.
 Κι' ὅς τὴν κατεβάσαν μέσα στὸ μνημᾶ της
 20 ἐκλαῖγαν κ' οἱ παπᾶδες τὴν εὐμορφάδα της.

27. Ὁ Ξένος

- Διώχνεις με, μάννα μ', διώχνεις με καὶ γὼ νὰ φύγω θέλω,
 νὰ κάμω μῆνες δώδεκα καὶ χρόνια δεκαπέντε.

- Νὰ πᾶς, μάννα μ', στήν Ἐκκλησιά, νὰ κάμεις τὸν σταυρό σου,
νὰ ἴδεις τὸν τόπο μ' ἀδειανὸν καὶ τὸ στασίδι μ' ἔρμο.
5 Καὶ τοὺς διαβάτες νὰ ρωτᾷς : ἂν ἴδετε τὸν γιό μου,
τὸν γιόκα μου στὸν δρόμο σας, τὸν πολυχρονισμένον.
— Ἐχθὲς προχθὲς τὸν ἴδγαμε στὸν κάμπο ξαπλωμένον.
Εἶχε τὸν κάμπο πάπλωμα καὶ στρώμα τὰ μαλλιὰ του.
Μαῦρα πουλιὰ τὸν τρώγανε, ἄσπρα τὸν τριγυρίζουν.
10 Κ' ἓνα πουλί, καλὸ πουλί κάθηται καὶ τὸν κλαίει.
— Δὲν ἔχεις, ξένε μ', ἀδερφή, δὲν ἔχεις ξένε μ', μάννα,
νὰ ἔρθει νὰ σὲ κλάψει ;
— Φάγε, πουλί μ', καλὸ μ' πουλί, ἀνδρειωμένου πλάτες,
νὰ κάμεις πῆχυν τὸ φτερό, καὶ πιθαμὴ τὸ νύχι.

28. Ὁ φυλακωμένος

- Ἀρρώστησα, ξιαρρώστησα στὴ φυλακὴ ὁ καϋμένος,
σάπισε τὸ κορμάκι μου καὶ τὸ δεξιὸν χέρι.
Παρακαλῶ τὴν Παναγία καὶ τὸν Θεὸν δοξάζω,
νὰ γιάνει τὸ κορμάκι μου καὶ τὸ δεξιὸν χέρι,
5 νὰ πάρω δίπλα τὰ βουνά, δίπλα τὰ κλεφτοχώρια,
γιὰ νὰ σφυρίξω κλέφτικα, νὰ συναχτοῦν οἱ κλέφτες,
νὰ εὗρω κυπαρίσσι ψηλὸ, στὴ οἷζα νάχει πέτρα,
νὰ κάτσω νὰ διηγηθῶ τῆς φυλακῆς τὰ πάθη.
Δώδεκα χρόνια ἔκαμα στὴ φυλακὴ ὁ καϋμένος.
10 Ἔστω ψωμί δὲν ἔφαγα, σὲ στρώμα δὲν κοιμήθηκα.
Ἡ φυλακὴ ἔχει σίδερα καὶ σιδηρένις πόρτες,
ἡ φυλακὴ ἔχει φύλακας μὲ τὰ κλειδιά στὰ χέρια.

29. Ὁ Μιχάλ - βέης

- Ὁ Μιχάλ - βέης βουλευθῆκε τὸν Τοῦρκο γιὰ νὰ ζώσει,
μὲ τετρακόσια κάτεργα μὲ ἐξῆντα δυὸ γαλόνια.
Μπροστὰ πααίν' ὁ Μιχάλ - βέης, κατόπι τ' ὁ στρατός του,
Πέφτουν τὰ βόλια σὰν βροχή, γκιουρλέδες σὰν χαλάζι.
5 Κ' ἡ μάννα του τὸν προσκαλεῖ κ' ἡ μάννα του τὸν λέγει :
— Παῦσε, Μιχάλ, τὸν πόλεμο, νὰ κατακάτῃ ὁ κόσμος,
νὰ κατακάτῃ ὁ κορνιαχτός, νὰ μετρηθεῖ ὁ στρατός μας.
Μετρέτ' ὁ Τοῦρκος τρεῖς φορές, τὸν λείπουν τρεῖς χιλιάδες,
μετρέται κι' ὁ Μιχάλ - βέης, τὸν λείπουν τρεῖς λεβέντες.
10 Νά, κ' οἱ λεβέντες ποὺ ἔρχονται μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι.

30. Τοῦ Παύλου τὸ γεφύρι

(ἴδε καὶ ἀριθ. 19)

- Ἀνάθεμα τὸ Βασιλεία, τὸν πρῶτο του Βεζύρη,
 ποὺ πρόσταξε νὰ φκιάσουνε τοῦ Παύλου τὸ γεφύρι.
 Ὅλη μέρα τὸ ἔφκιαναν, τὸ βράδυ βράδ' κρημνοῦσι.
 Ἡρπ κ' ἓνα χουσό πουλί, κόνιφι στὴν καμάρα.
 5 Καλὴ μέρα σας χιλ' μαστόρ' καὶ πεντακόσ' καλφάδες.
 Ἡ γέφυρα ποὺ φκιάνετε, θεμέλιο θέλ' νὰ βάλῃ.
 Οὔτ' ἀπὸ σᾶς, οὔτ' ἀπὸ μᾶς, τοῦ Παύλου τὴν γυναῖκα.
 Νά, κ' ἡ γυναῖκα πῶρχεται μὲ τὸ ψωμί στὸ χέρι.
 —Τί ἔχεις, Παῦλέ μου, καὶ κλαῖς, βαρεῖα κ' ἀναστεναίεις;
 10—Τὸ δαχτυλίδι μ' ἔχασα τῆς πρώτης ἀραβῶνας.
 —Μὴν κλαῖς, Πανλάκι μου, μὴν κλαῖς θὰ σέβω γιὰ τὸ εὔρω.
 Σκαλίζει μιά, σκαλίζει δύο, σκαλίζει καὶ στὸ τρίτο.
 —Δὲν εἶνε Παύλη μου, ἐδῶ μέσα τὸ δαχτυλίδι.
 Μόν' εἶν' ἀντροχωρίστρες δῶ, στοιχειὰ θεμελιωμένα.
 15—Ἀπλωσε τὸ χεράκι σου καὶ βγάλε μ' ἀπ' τὴ ρύμη.
 —Ἐσὺ ἐδῶ ποὺ σέβηκες, ποτε βγαλμὸν δὲν ἔχεις.
 —Βγάλε με, Παῦλε μ', βγάλε με, καὶ μὴ μ' ἀφίνεις μέσα.
 Ἄφσα τὴν θύραν ἀνοιχτὴ καὶ τὸ παιδί στὴν κούνια.
 —Καὶ τὸ παιδί σ' κουνήσθηκε, μὰ σὺ βγαλμὸ δὲν ἔχεις.
 20—Βγάλε με, Παῦλε μ', βγάλε με κ' ἔχω ψωμί στὸ φούρο.
 —Καὶ τὸ ψωμί σ' φρυγανίστηκε καὶ σὺ βγαλμὸ δὲν ἔχεις.
 —Τί ἦταν αὐτὸ ποὺ ἔκαμα, τί ἦταν αὐτὸ ποὺ ἤυρα.
 Τρεῖς ἀδελφάδες ἤμασταν κ' οἱ τρεῖς κακογεγραμμένες.
 Ἡ μὰ κρατᾷ τὸν Δούναβη, κ' ἡ ἄλλ' τὸ Βελιγράδι,
 25 κ' ἡ τρίτη ἡ μικρότερη, τοῦ Παύλου τὸ γεφύρι.